

KZ-Gedenkstätte Neuengamme

Ausstellungen
Begegnungen
Studienzentrum

KZ-Gedenkstätte Neuengamme Jean-Dolidier-Weg 75 21039 Hamburg

List na zakończenie roku
do byłych więźniów obozu koncentracyjnego
Neuengamme i ich bliskich, a także do
przyjaciół Miejsca Pamięci Neuengamme.

Dr. Detlef Garbe
Direktor

Telefon: 040 | 428 131 - 511
Telefax: 040 | 428 131 - 525
detlef.garbe@bkm.hamburg.de

10.12.2018

Szanowni Państwo, drodzy Przyjaciele,

także i pod koniec tego roku pragnę skierować do Państwa ten list i podziękować za wsparcie okazane nam w zeszłym roku. Chciałbym opowiedzieć w nim o sprawach, którymi zajmowaliśmy się w Miejscu Pamięci w minionym roku i oczywiście złożyć Państwu najserdeczniejsze życzenia na rok następny.

O tym, jak ważna jest nieustanna praca nad narodowosocjalistyczną przeszłością, a także praca edukacyjna i przestrogi, kierowane do opinii publicznej, świadczy ciągle rosnąca popularność ruchów prawicowo-populistycznych. Głoszą one otwarcie nie tylko rewizjonistyczne poglądy, ale także atakują założenia kultury pamięci. Właśnie dziś potrzeba nam wzmocnienia kultury pamięci i pielęgnowania pełnej respektu kultury dyskusji, potrzeba zwrócenia uwagi opinii publicznej, potrzeba międzynarodowości a nie nacjonalizmu, potrzeba integracji a nie podziału. Nasze seminaria dyskusyjne i badawcze, nasze forum „Przyszłość Pamięci” oraz projekt „Reflections on Family History Affected by Nazi Crimes“, nasza obecność w mediach społecznościowych i nasze różnorodne inicjatywy to nieustanne próby podejmowania dialogu i informowania. Konfrontacja z prawicowym populizmem wydaje się być obecnie największym wyzwaniem, z którym przychodzi nam się mierzyć.

Ciągle poszukiwanie nowych form przekazu i nowych ścieżek to nasze ważne zadanie. Realizujemy je na przykład poprzez inicjowanie wspólnych akcji wszystkich miejsc pamięci w sieci społecznościowej Twitter, lub przez tworzenie oferty pedagogicznej, skierowanej do nowych grup docelowych. Powstałe w tym roku materiały edukacyjne, poświęcone powiązaniom między kolonialnym i rasistowskim myśleniem i działaniem w czasach narodowego socjalizmu, bazują przede wszystkim na doświadczeniu dyskryminacji i prześladowań. Dużym zainteresowaniem cieszyła się ponadto nasza oferta wyjazdów i spacerów do miejsc, w których przekazujemy informacje o oporze i prześladowaniach w czasach narodowego socjalizmu. Zamierzamy nadal kontynuować tą formę oddziaływania na opinię publiczną.

Odwiedzający Miejsce Pamięci przybyli z wielu krajów, a najwięcej gości indywidualnych przyjechało do nas wcale nie z Niemiec. Dlatego też w naszej ofercie posiadamy ulotki

informacyjne w 14 językach, a nasi przewodnicy proponują oprowadzanie w różnych językach: od angielskiego, przez włoski po farsi. W tym roku gościliśmy dwójkę wolontariuszy Akcji Znak Pokuty - Białorusinkę i Palestyńczyka. Nasz doroczny obóz letni zgromadził 22 uczestników: z Azerbejdżanu, Filipin, Hiszpanii, Japonii, Meksyku, Niemiec, Portugalii, Rosji, Szwajcarii, Turcji, Ukrainy i Wietnamu – razem stworzyli oni nową wielojęzyczną wystawę, którą można obecnie obejrzeć w dawnym bunkrze SS na terenie Miejsca Pamięci.

Projektem indagującym tegoroczny cykl wystaw czasowych była wystawa zaprezentowana na początku roku w hamburskim ratuszu „Wokół Alster. Historia Hamburga w okresie narodowego socjalizmu“. 48 tablic i bogaty program towarzyszący opowiadało o sprawowaniu władzy, oportunizmie i proteście, ruchu oporu, historii architektury i przemysłu, gospodarce wojennej i pracy przymusowej. Ogromnym zainteresowaniem mediów cieszył się również lutowy wernisaż w Bibliotece im. Ralpa Giordano. 3300 książek z biblioteczki podręcznej tego hamburskiego pisarza będzie od teraz przechowywane w Miejscu Pamięci Neuengamme. Spuścizna książkowa Fritza Bringmanna i Ralpa Giordano jest obecnie udostępniana w specjalnym pomieszczeniu, znajdującym się nad czytelnią „Otwartego Archiwum“.

Na początku roku otwarte zostały kolejne wystawy „Kolonialne i rasistowskie myślenie i działanie w czasach narodowego socjalizmu“ oraz „W cieniu Auschwitz“. Na tą ostatnią składają się fotografie ogólnie nieznanymi miejscami kaźni narodowosocjalistycznych Niemiec. W związku z przypadającą tego lata 75 rocznicą nalotów bombowych na Hamburg w kościele-pomniku św. Mikołaja zaprezentowaliśmy wystawę „Przed nami były tylko gruzy“. *Więźniowie obozów koncentracyjnych w pracach po zakończeniu „Operacji Gomora“* która odbiła się szerokim medialnym echem. Temat ten podejmiemy także na naszej przyszłej wystawie w hamburskim ratuszu „Miasto i jego obóz koncentracyjny. *Więźniowie obozu koncentracyjnego Neuengamme w wojennej codzienności Hamburga 1943–1945*“, która będzie naszym wkładem w organizację inicjowanych przez Radę Miasta uroczystości rocznicowych wokół dnia 27 stycznia – włączymy się w nie już po raz dwudziesty.

W dniu 1 listopada na terenie Miejsca Pamięci Neuengamme zainaugurowana została działalność czteroosobowego zespołu projektowego denk.mal Hannoverscher Bahnhof. Zespół będzie pracować nad przygotowaniem nowego Centrum Dokumentacyjnego, które od 2021 roku będzie ważnym punktem na mapie hamburskiej dzielnicy „HafenCity“, gdzie zajmować się będziemy nazistowską przeszłością miasta.

Także i w tym roku przyszło nam pożegnać osoby, które przeżyły obóz koncentracyjny Neuengamme, a potem przez wiele lat wspierały działalność Miejsca Pamięci, między innymi Dagmar Lieblovą, Hanę Weingarten i Wima Aloserija.

Pragnę Państwu serdecznie podziękować za wsparcie, którego doświadczyliśmy z Państwa strony także w tym roku. Jednocześnie składam Państwu, w imieniu własnym i współpracowników, życzenia spokojnego końca starego roku oraz zdrowia i pokoju w nowym.

